

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

4 septembrie 2014*

„Trimitere preliminară — Libertatea de stabilire — Libera circulație a lucrătorilor — Nediscriminare —
Articolul 346 alineatul (1) litera (b) TFUE — Protecția intereselor esențiale ale siguranței unui stat
membru — Reglementare a unui stat membru care prevede că reprezentanții legali ai unei societăți
care desfășoară în acest stat o activitate de comerț cu armament, cu muniție și cu material de război
trebuie să aibă cetățenia statului respectiv”

În cauza C-474/12,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de
Verwaltungsgerichtshof (Austria), prin decizia din 25 septembrie 2012, primită de Curte la
22 octombrie 2012, în procedura

Schiebel Aircraft GmbH

împotriva

Bundesminister für Wirtschaft, Familie und Jugend,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul T. von Danwitz, președinte de cameră, și domnii E. Juhász, A. Rosas (raportor),
D. Šváby și C. Vajda, judecători,

avocat general: domnul M. Wathelet,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul ceh, de M. Smolek și de T. Müller, în calitate de agenți;
- pentru guvernul spaniol, de A. Rubio González, în calitate de agent;
- pentru guvernul suedez, de A. Falk și de U. Persson, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de J. Enegren și de V. Kreuzschitz, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

* Limba de procedură: germana.

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolelor 18 TFUE, 45 TFUE și 49 TFUE și a articolului 346 alineatul (1) litera (b) TFUE.
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Schiebel Aircraft GmbH (denumită în continuare „Schiebel Aircraft”), pe de o parte, și Bundesminister für Wirtschaft, Familie und Jugend (ministrul federal al economiei, familiei și tineretului, denumit în continuare „Bundesminister”), pe de altă parte, privind refuzul acestuia de a acorda Schiebel Aircraft autorizația de a desfășura activități în industria de armament.

Cadrul juridic

- 3 Articolul 94 punctul 80 din Codul austriac al profesiunilor artizanale, comerciale și industriale din 1994 (Gewerbeordnung 1994), în versiunea aplicabilă litigiului principal (BGBl. I, 111/2010, denumit în continuare „GewO 1994”), prevede:

„Sunt reglementate următoarele activități:

[...]

80. Activitățile legate de industria de armament (armurier), inclusiv comerțul cu armament.”

- 4 Articolul 95 din GewO 1994 prevede:

„(1) În cazul activităților menționate la articolul 94 punctele 5, 10, 16, 18, 25, 32, 36, 56, 62, 65, 75, 80 și 82, autoritatea competentă trebuie să verifice dacă solicitantul sau, în cazul în care eliberarea autorizației este solicitată de o persoană juridică sau de o societate în nume colectiv înregistrată, persoanele menționate la articolul 13 alineatul (7) se bucură de încrederea necesară pentru desfășurarea activității respective [articolul 87 alineatul (1) punctul 3]. Solicitantul își poate începe activitatea numai după intrarea în vigoare a deciziei autorității competente, potrivit articolului 340.

(2) Este supusă autorizării numirea unui administrator sau a unui director de filială pentru desfășurarea activităților menționate la alineatul (1). Autorizația se acordă, la cererea proprietarului întreprinderii, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 39 alineatul (2) sau [...] la articolul 47 alineatul (2).”

- 5 Articolul 139 din GewO 1994 prevede:

„(1) Este necesară o autorizație de desfășurare a activităților în industria de armament (articolul 94 punctul 80) în următoarele cazuri:

1. în privința armelor nemilitare și a muniției nemilitare la
 - a) fabricarea, prelucrarea și reparațiile (inclusiv activitatea armurierului);
 - b) comerțul;
 - c) închirierea;

d) intermedierea achiziționării și vânzării;

2. în privința armelor militare și a muniției militare la

a) fabricarea, prelucrarea și reparațiile;

b) comerțul;

c) intermedierea achiziționării și vânzării.

[...]

(4) Închirierea și repararea armelor de foc, precum și vânzarea de muniție, în standurile și în poligoanele de tir oficial recunoscute, sunt autorizate pentru persoanele și pentru societățile titulare ale unei autorizații în temeiul alineatului (1) punctul 1 litera a), b) sau c) sau în temeiul alineatului (1) punctul 2 litera a) sau b). În restul cazurilor, închirierea armelor militare este interzisă.”

6 Articolul 141 din GewO 1994 are următorul cuprins:

„(1) Acordarea unei autorizații în vederea desfășurării activităților din industria de armament prevăzute de articolul 139 alineatul (1) necesită, pe lângă verificarea aspectului dacă persoana este demnă de încredere (articolul 95), și îndeplinirea următoarelor condiții:

1. pentru persoanele fizice, cetățenia austriacă și domiciliul pe teritoriul austriac;

2. pentru persoanele juridice și pentru societățile în nume colectiv înregistrate:

a) să aibă sediul sau unitatea principală pe teritoriul austriac;

b) [să aibă ca] membri ai organelor de reprezentare legală sau ca asociat care administrează întreprinderea [persoane] care dețin cetățenia austriacă și [care au] domiciliul pe teritoriul austriac și

3. desfășurarea activității respective să nu fie contrară ordinii, siguranței și securității publice. [...]

[...]

(3) Condiția deținerii cetățeniei austriece, prevăzută la alineatul (1), nu se aplică în privința resortisanților statelor membre ale [Spațiului Economic European (SEE)] în ceea ce privește activitățile prevăzute la articolul 139 alineatul (1) punctul 1.”

7 Articolul 340 din GewO 1994 prevede:

„(1) Autoritatea competentă trebuie să verifice, în temeiul declarației de desfășurare a unei activități artisanale, comerciale sau industriale [articolul 339 alineatul (1)], dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru desfășurarea activității declarate de persoana interesată la locul de stabilire.
[...]

[...]

(3) În cazul în care condițiile prevăzute la alineatul (1) nu sunt îndeplinite, autoritatea competentă trebuie să constate acest lucru prin decizie administrativă și să interzică desfășurarea activității respective, fără a aduce atingere procedurii prevăzute la articolul 366 alineatul (1) punctul 1.”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 8 Prin cererea din 27 septembrie 2010, Schiebel Aircraft a solicitat Bundesminister, printre altele, autorizarea desfășurării activității în industria de armament, în special comerțul cu armament și cu muniție militară, precum și intermedierea achiziționării și a vânzării de armament și de muniție militară, activitățile menționate fiind activități reglementate în temeiul articolului 94 punctul 80 din GewO 1994.
- 9 Prin decizia din 16 februarie 2011, care face obiectul unei acțiuni în fața instanței de trimitere, Bundesminister a constatat că Schiebel Aircraft nu îndeplinea condițiile legale necesare pentru desfășurarea acestor activități și i-a interzis să le desfășoare.
- 10 În motivarea deciziei sale, Bundesminister a explicat, în esență, că domnul H. este înscris, împreună cu alte două persoane, în Registrul comerțului și al societăților în calitate de administrator statutar („handelsrechtlicher Geschäftsführer”) al Schiebel Aircraft și că acesta este un cetățean britanic care nu deține cetățenia austriacă. Or, întrucât una dintre persoanele abilitate să reprezinte Schiebel Aircraft nu are cetățenie austriacă, condițiile prevăzute la articolul 141 alineatul (1) punctul 2 litera b) și alineatul (3) din GewO 1994 pentru desfășurarea activităților menționate la articolul 139 alineatul (1) punctul 2 literele b) și c) din GewO 1994 nu erau îndeplinite.
- 11 În acțiunea formulată împotriva acestei decizii la instanța de trimitere, Schiebel Aircraft susține că articolul 18 TFUE interzice orice discriminare exercitată pe motiv de cetățenie sau naționalitate. În orice caz, domnul H., cetățean britanic, care exercită funcția de administrator, ar beneficia de protecția conferită de libertatea de stabilire în temeiul articolului 49 TFUE, întrucât ar dori să presteze o activitate transfrontalieră remunerată. Schiebel Aircraft susține că situația de fapt din cauza principală intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, motiv pentru care principiul nediscriminării ar fi efectiv aplicabil în temeiul articolului 18 TFUE. Potrivit acesteia, condiția deținerii cetățeniei austriece prevăzută la articolul 141 alineatul (1) punctul 2 litera b) și alineatul (3) din GewO 1994 (denumită în continuare „condiția privind cetățenia”) constituie o discriminare directă, contrară dreptului Uniunii.
- 12 Pe de altă parte, Schiebel Aircraft recunoaște că, în cadrul dispozițiilor de drept primar, articolul 346 TFUE permite statelor membre să deroge de la orice dispoziție a tratatelor. Întrucât este o dispoziție derogatorie, acest articol ar trebui să fie însă interpretat restrictiv. În plus, derogările de la principiile liberei circulații și egalității de tratament nu pot avea un domeniu de aplicare ce ar depăși scopul pentru care au fost prevăzute.
- 13 Potrivit Schiebel Aircraft, deși revine statelor membre, având în vedere sintagma „pe care le consideră” din articolul 346 TFUE, sarcina să evalueze dacă le-au fost puse în pericol interesele esențiale ale propriei siguranțe, Curtea a precizat totuși că măsurile adoptate în temeiul acestei dispoziții trebuie să fie conforme cu principiul proporționalității. Prin urmare, condiția privind cetățenia nu poate fi justificată în niciun mod. Această condiție, care se adaugă la alte măsuri stricte deja existente, nu ar putea fi considerată necesară în vederea protejării intereselor esențiale ale siguranței Republicii Austria, caracterizate în mod determinant de neutralitatea acesteia.
- 14 La rândul său, Bundesminister a precizat în fața instanței de trimitere că era obligat să țină seama de textul dispoziției de drept intern și că nu era abilitat să sesizeze Curtea cu o cerere de decizie preliminară.
- 15 Instanța de trimitere precizează că atunci când a fost stabilită condiția privind cetățenia legiuitorului austriac s-a referit, fără altă justificare, la dispoziția derogatorie de la articolul 223 alineatul (1) litera (b) din Tratatul CEE, preluată la articolul 346 alineatul (1) litera (b) TFUE.

- 16 Potrivit instanței de trimitere, această din urmă dispoziție autorizează statele membre să adopte măsuri de protecție unilaterale care derogă de la obligațiile ce le revin în temeiul tratatelor, pentru a ține seama în mod corespunzător de interesele esențiale privind propria siguranță. Aceste interese ar include atât siguranța internă, cât și siguranța externă. Marja de apreciere recunoscută statelor membre în această privință ar fi limitată de principiul proporționalității consacrat de dreptul Uniunii și de principiile generale ale dreptului.
- 17 Instanța de trimitere precizează că nu reușește să identifice existența unor „interese esențiale ale siguranței” Republicii Austria, în sensul articolului 346 alineatul (1) litera (b) TFUE, susceptibile să justifice condiția privind cetățenia și, în consecință, nerespectarea principiului nediscriminării stabilit la articolele 18 TFUE, 45 TFUE și 49 TFUE.
- 18 În aceste condiții, Verwaltungsgerichtshof a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Dreptul Uniunii și în special dispozițiile articolelor 18 TFUE, 45 TFUE și 49 TFUE coroborate cu cele ale articolului 346 alineatul (1) litera (b) TFUE se opun unei dispoziții naționale a unui stat membru precum cea aplicabilă în procedura principală, conform căreia membrii organelor de reprezentare legală sau asociatul care reprezintă și administrează societatea trebuie să dețină cetățenia austriacă, nefiind suficient ca aceștia să fie resortisanți ai altui stat membru al SEE, în cazul societăților care intenționează să desfășoare activități în domeniul comerțului de armament și de muniție militară și în cel al intermedierei achiziționării și vânzării de armament și de muniție militară?”

Cu privire la întrebarea preliminară

Observații introductive

- 19 Cu titlu introductiv, trebuie constatat că întrebarea adresată de instanța de trimitere se referă deopotrivă la articolul 18 TFUE, care consacră principiul general al nediscriminării pe motiv de cetățenie sau naționalitate, și la articolele 45 TFUE și 49 TFUE, referitoare la libera circulație a lucrătorilor și, respectiv, la libertatea de stabilire.
- 20 În această privință, trebuie amintit că articolul 18 TFUE, care consacră principiul general al nediscriminării pe motiv de cetățenie sau naționalitate, nu are vocație de a se aplica în mod autonom decât în situațiile reglementate de dreptul Uniunii pentru care tratatul nu prevede norme specifice de nediscriminare (a se vedea Hotărârea *Attanasio Group*, C-384/08, EU:C:2010:133, punctul 37, și Hotărârea *Hervis Sport- és Divatkereskedelmi*, C-385/12, EU:C:2014:47, punctul 25).
- 21 Or, principiul nediscriminării a fost pus în aplicare, în domeniul liberei circulații a lucrătorilor și în cel al dreptului de stabilire, prin articolul 45 alineatul (2) TFUE și, respectiv, prin articolul 49 TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea *Cassa di Risparmio di Firenze și alții*, C-222/04, EU:C:2006:8, punctul 99, Hotărârea *Lyyski*, C-40/05, EU:C:2007:10, punctul 34, Hotărârea *UTECA*, C-222/07, EU:C:2009:124, punctul 38, precum și Hotărârea *Hervis Sport- és Divatkereskedelmi*, EU:C:2014:47, punctul 25).
- 22 Prin urmare, Curtea nu trebuie să se pronunțe cu privire la articolul 18 CE.
- 23 În ceea ce privește articolele 45 TFUE și 49 TFUE, trebuie arătat că reglementarea în discuție în litigiul principal nu face distincție în funcție de aspectul dacă activitatea de administrator are sau nu are un caracter salariat. În plus, nici decizia de trimitere, nici dosarul prezentat Curții nu conțin precizări care să permită să se stabilească dacă situația din litigiul principal intră sub incidența uneia dintre dispozițiile menționate sau a celeilalte. În consecință, trebuie să se considere că o reglementare

precum cea în discuție în litigiul principal poate afecta atât libera circulație a lucrătorilor, cât și libertatea de stabilire și trebuie, prin urmare, să fie examinată în lumina atât a articolului 45 TFUE, cât și a articolului 49 TFUE.

- 24 În consecință, întrebarea adresată trebuie să fie considerată ca privind aspectul dacă articolele 45 TFUE și 49 TFUE și articolul 346 alineatul (1) litera (b) TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări a unui stat membru precum cea în discuție în litigiul principal, care impune societăților care intenționează să desfășoare activități în domeniul comerțului de armament și de muniție militară și în cel al intermedierei achiziționării și vânzării de armament și de muniție militară ca membrii organelor lor de reprezentare legală sau asociatul care administrează societatea să dețină cetățenia statului membru în cauză.

Cu privire la existența unor restricții privind libera circulație a lucrătorilor și la libertatea de stabilire

- 25 Înainte de a examina dacă legislația în discuție în litigiul principal constituie o măsură contrară liberei circulației a lucrătorilor și libertății de stabilire, trebuie amintit, mai întâi, că principiul egalității de tratament în materia liberei circulației a lucrătorilor, consacrat la articolul 45 TFUE, poate fi invocat și de un angajator, în scopul de a încadra în muncă, în statul membru în care este stabilit, lucrători care sunt resortisanți ai altui stat membru (Hotărârea Clean Car Autoservice, C-350/96, EU:C:1998:205, punctul 25).
- 26 Această considerație, referitoare la o situație în care o societate stabilită într-un stat membru era împiedicată de o dispoziție națională să desfășoare o activitate pe teritoriul acestuia din cauză că administratorul său, în speță salariat, nu avea reședința în statul membru respectiv, este de asemenea valabilă, prin analogie, în cazul în care condiția în litigiu privește un administrator cu statut de independent. Astfel, Curtea a constatat că normele în domeniul liberei circulației a lucrătorilor ar putea fi eludate cu ușurință dacă ar fi suficient ca statele membre, pentru a se sustrage interdicțiilor prevăzute de acestea, să impună angajatorilor, în scopul angajării unui lucrător, condiții pe care acesta trebuie să le respecte și care, dacă i-ar fi impuse în mod direct, ar constitui restrângeri ale exercitării dreptului la liberă circulație pe care îl poate invoca în temeiul articolului 45 TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea Clean Car Autoservice, EU:C:1998:205, punctul 21). Or, o astfel de constatare se impune și în cazul în care angajatorul intenționează să angajeze nu un lucrător salariat, ci un lucrător independent, a cărui situație intră sub incidența articolului 49 TFUE (a se vedea de asemenea, în ceea ce privește posibilitatea salariaților unui prestator de servicii de a invoca libera prestare a serviciilor, Hotărârea Abatay și alții, C-317/01 și C-369/01, EU:C:2003:572, punctul 106).
- 27 Libertatea de stabilire, pe care articolul 49 TFUE o recunoaște resortisanților Uniunii Europene, presupune accesul lor la activități independente și exercitarea acestora, precum și constituirea și administrarea întreprinderilor în aceleași condiții cu cele definite de legislația statului membru de stabilire pentru resortisanții proprii. Potrivit unei jurisprudențe constante, articolul 49 TFUE urmărește astfel să asigure beneficiul tratamentului național oricărui resortisant al unui stat membru care se stabilește în alt stat membru pentru a exercita în acesta din urmă o activitate independentă și interzice orice discriminare pe motiv de cetățenie care rezultă din legislațiile naționale în calitate de restricție privind libertatea de stabilire (a se vedea în special Hotărârea Comisia/Franța, 270/83, EU:C:1986:37, punctul 14, și Hotărârea Comisia/Belgia, C-47/08, EU:C:2011:334, punctul 80).
- 28 În plus, potrivit chiar dispozițiilor articolului 45 alineatul (2) TFUE, libera circulație a lucrătorilor implică eliminarea oricărei discriminări pe motiv de cetățenie între lucrătorii statelor membre, în ceea ce privește încadrarea în muncă, remunerarea și celelalte condiții de muncă.
- 29 În consecință, trebuie să se constate că o reglementare precum cea în discuție în litigiul principal instituie o diferență de tratament întemeiată pe cetățenie sau pe naționalitate care este interzisă, în principiu, atât de articolul 49 TFUE, cât și de articolul 45 alineatul (2) TFUE, întrucât condiționează

acordarea în favoarea unei societăți a unei autorizații de a desfășura activități în domeniul comerțului de armament și de muniție militară și în cel al intermedierei achiziționării și vânzării de armament și de muniție militară de aspectul dacă membrii organelor de reprezentare legală ale societății respective sau asociatul care o administrează dețin cetățenia austriacă.

- 30 Astfel, trebuie să se constate că condiția privind cetățenia îi împiedică în mod direct pe resortisanții altor state membre să se stabilească în Austria în calitate de membri ai organelor de reprezentare legală sau de asociați care administrează o societate care desfășoară activități în domeniul comerțului de armament și de muniție militară și în cel al intermedierei achiziționării și vânzării de armament și de muniție militară sau să desfășoare astfel de activități în calitate de lucrători salariați în acest stat membru.

Cu privire la posibilitatea de a justifica restricțiile privind libertatea de stabilire și libera circulație a lucrătorilor în temeiul articolului 346 alineatul (1) litera (b) TFUE

- 31 Din decizia de trimitere reiese că, atunci când a fost stabilită condiția privind cetățenia, legiuitorul austriac s-a referit, fără altă justificare, la dispoziția derogatorie de la articolul 223 alineatul (1) litera (b) din Tratatul CEE, preluată în prezent la articolul 346 alineatul (1) litera (b) TFUE.
- 32 Trebuie astfel să se examineze dacă articolul 346 alineatul (1) litera (b) TFUE, potrivit căruia dispozițiile tratatelor nu se opun ca un stat membru să ia măsurile pe care le consideră necesare pentru protecția intereselor esențiale ale siguranței sale și care se referă la producția sau comerțul cu armament, muniție și material de război, poate justifica restricțiile privind libertatea de stabilire și libera circulație a lucrătorilor constituite de o reglementare precum cea în discuție în litigiul principal.
- 33 În această privință, pe de o parte, derogarea prevăzută la articolul 346 TFUE, astfel cum rezultă dintr-o jurisprudență constantă în ceea ce privește derogările de la libertățile fundamentale, trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Finlanda, C-284/05, EU:C:2009:778, punctul 46, și Hotărârea Insinöörtoimisto InsTiimi, C-615/10, EU:C:2012:324, punctul 35).
- 34 Pe de altă parte, deși articolul 346 alineatul (1) litera (b) face vorbire despre măsuri pe care un stat membru le poate aprecia ca necesare pentru protecția intereselor esențiale ale siguranței sale, acesta nu poate totuși să fie interpretat într-un asemenea mod încât să confere statelor membre autoritatea de a deroga de la dispozițiile tratatului prin simpla invocare a intereselor menționate (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Finlanda, EU:C:2009:778, punctul 47, și Hotărârea Insinöörtoimisto InsTiimi, EU:C:2012:324, punctul 35). Astfel, statul membru care invocă beneficiul articolului 346 alineatul (1) litera (b) TFUE trebuie să demonstreze necesitatea recurgerii la derogarea prevăzută de dispoziția menționată în scopul protejării intereselor esențiale ale siguranței sale (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Finlanda, EU:C:2009:778, punctul 49, și Hotărârea Insinöörtoimisto InsTiimi, EU:C:2012:324, punctul 45).
- 35 Or, deși activitățile pentru care Schiebel Aircraft a solicitat o autorizație de desfășurare, și anume comerțul de armament și de muniție militară, precum și intermedierea achiziționării și vânzării de armament și de muniție militară, pot intra în domeniul de aplicare al derogării prevăzute la articolul 346 alineatul (1) litera (b) TFUE, nu reiese totuși nici din decizia de trimitere, nici din dosarul de care dispune Curtea că Republica Austria, al cărei guvern nu a prezentat observații în fața Curții, ar fi dovedit că condiția privind cetățenia impusă acestei societăți ar fi necesară pentru protecția intereselor esențiale ale siguranței sale, aspect care trebuie în cele din urmă verificat de instanța de trimitere.

- 36 Totuși, pentru a oferi un răspuns util instanței de trimitere, Curtea poate, într-un spirit de cooperare cu instanțele naționale, să îi furnizeze toate indicațiile pe care le consideră necesare (a se vedea în special în acest sens Hotărârea AES-3C Maritza East 1, C-124/12, EU:C:2013:488, punctul 42).
- 37 În această privință, presupunând că s-ar fi demonstrat că obiectivul privind garantarea credibilității persoanelor autorizate să desfășoare activități în domeniul comerțului de armament și de muniție militară și în cel al intermedierei achiziționării și vânzării de armament și de muniție militară, obiectivul privind siguranța aprovizionării cu echipamente de apărare și obiectivul privind împiedicarea divulgării de informații strategice, amintite în special de guvernele ceh și suedeze, precum și de Comisia Europeană în observațiile lor scrise, constituie interese esențiale ale siguranței Republicii Austria, în sensul articolului 346 alineatul (1) litera (b) TFUE, ar mai fi necesar ca, în conformitate cu principiul proporționalității, condiția privind cetățenia să nu depășească limitele a ceea ce este corespunzător și necesar pentru a atinge scopul urmărit (a se vedea în acest sens Hotărârea Johnston, 222/84, EU:C:1986:206, punctul 38, și Hotărârea Albore, C-423/98, EU:C:2000:401, punctul 19).
- 38 Or, astfel cum arată guvernul ceh și Comisia, chiar dacă condiția privind naționalitatea ar fi în măsură să realizeze obiectivele amintite la punctul precedent, astfel de obiective pot fi atinse, în speță, prin măsuri mai puțin restrictive, precum, printre altele, controale regulate ale producției și comerțului de armament, o obligație de confidențialitate impusă prin intermediul dreptului administrativ sau sancționarea divulgării de informații strategice prin intermediul dreptului penal.
- 39 Având în vedere toate considerațiile de mai sus, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolele 45 TFUE și 49 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări a unui stat membru precum cea în discuție în litigiul principal, care impune societăților care intenționează să desfășoare activități în domeniul comerțului de armament și de muniție militară și în cel al intermedierei achiziționării și vânzării de armament și de muniție militară ca membrii organelor lor de reprezentare legală sau asociatul care administrează societatea să dețină cetățenia statului membru în cauză. Revine însă instanței de trimitere sarcina de a verifica dacă statul membru care invocă beneficiul articolului 346 alineatul (1) litera (b) TFUE pentru a justifica o astfel de reglementare poate demonstra necesitatea recurgerii la derogarea prevăzută de dispoziția menționată în scopul protejării intereselor esențiale ale siguranței sale.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 40 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

Articolele 45 TFUE și 49 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări a unui stat membru precum cea în discuție în litigiul principal, care impune societăților care intenționează să desfășoare activități în domeniul comerțului de armament și de muniție militară și în cel al intermedierei achiziționării și vânzării de armament și de muniție militară ca membrii organelor lor de reprezentare legală sau asociatul care administrează societatea să dețină cetățenia statului membru în cauză. Revine însă instanței de trimitere sarcina de a verifica dacă statul membru care invocă beneficiul articolului 346 alineatul (1) litera (b) TFUE pentru a justifica o astfel de reglementare poate demonstra necesitatea recurgerii la derogarea prevăzută de dispoziția menționată în scopul protejării intereselor esențiale ale siguranței sale.

Semnături